

Kurs: FG1300 Själständigt arbete 15 hp

2018

Musiklärarexamen

Institutionen för musik, pedagogik och samhälle

Handledare: Susanna Leijonhufvud

Examinator: Ralf Sandberg

Alexzandra Wickman

Låtskrivaren

En intervjustudie om låtskrivarlärarens pedagogiska
grundsyn

Sammanfattning

Denna intervjustudie har genomförts med syftet att undersöka hur låtskrivaren och låtskrivarläraren upplever sin livsvärld och genom den synliggöra låtskrivarlärarens pedagogiska grundsyn. För att undersöka fenomenet har kvalitativa forskningsintervjuer genomförts med fyra låtskrivare och lärare i ämnet låtskrivning. Informanterna är verksamma i gymnasieskolan som musiklärare. Resultatet och analysen sker med ett hermeneutiskt och fenomenologiskt förhållningssätt ur ett livsvärldsperspektiv. Intervjustudien har visat att informanterna upplever att deras skrivande hjälper dem att vara strukturerade, fokuserade och att färdigställa och nå resultat, samt bearbeta impulser och känslor. Alla informanter vittnar om hur skrivandet blivit ett sätt för informanterna att bearbeta händelser i livet, lätta som komplicerade, en slags terapi. Passionen för sitt skrivande har stärkts och kommit att bli ett med informanterna ju längre tid som gått och ju mer tid informanterna har gett åt musiken. De menar att inspirationen är något som kommer av "görandet" och att det går att framkalla om man bara sätter igång, samt att viljan att äga sitt eget konstnärskap är en viktig komponent i skapandet som driver låtskrivaren framåt.

Nyckelord: Låtskrivare, skapande, musikterapi, livsvärld, pedagogik

Abstract

This interview study has been conducted with the purpose of investigating how the songwriter and songwriting teacher experience their life-world and by it visualize the songwriter's pedagogical perspective. Qualitative research interviews have been made with four songwriters and teachers in the subject of songwriting to investigate the phenomenon. The informants are active in the upper secondary school as music teachers. The result and analysis is done with a hermeneutic and phenomenological approach from a life-world perspective. Interview studies have shown that the informants find that their writing helps them to be structured, focused and to complete and achieve results, as well as process impulses and feelings. All informants testify to how the writing has become a way for informants to process events in life, easy as complicated, as a kind of therapy. The passion for their writing has been strengthened and become one with the informants the longer time passed and the more time the informants have given the music. They claim that inspiration is something that comes from the "making" and that it can be evoked if you only get started, and that the desire to own your own artistry is an important component of the creation that drive the songwriter forward.

Keywords: Songwriter, creativity, music therapy, life-world, pedagogy

Förord

Att skriva text och melodi är något jag brinner för och har gjort så länge jag kan minnas. Låtskrivandet är en del av mig och således en stor del av mitt liv. Skrivandet och komponerandet har för mig inneburit nätter av glöd då pennan dansat över pappret och trots att detta arbete är något annat än att skapa musik så finns det vissa likheter. Nämligen att få sätta sig djupt in i en människas historia, utforska och upptäcka och i detta fallet flera människor vars största intresse i livet är låtskrivning. Jackpot! Det är således föga förvånande att jag ser tillbaka på detta arbete med stor glädje. Med det sagt vill jag också tillägga att det naturligtvis funnits stunder av total skrivkramp och villrådighet, men som denna studie också visar så sinar inte glöden för det. Med låtskrivandet kommer en vilja att bearbeta, reda ut, söka svar. En envishet i att fullfölja det arbete som påbörjats.

Jag vill tacka min handledare Susanna Leijonhufvud för den enorma positiva energin du förmedlat till mig och för alla de tankar du väckt till liv i mitt huvud. Jag förundras över din enorma kompetens och är djupt tacksam över den inspiration du gett mig både som handledare och medmänniska.

Jag vill också tacka de intervjuade informanterna som bemött mig med sitt positiva engagemang och bidragit med sina historier, vilket gjort denna studie möjlig.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Syfte	3
1.2 Forskningsfrågor	3
2. Bakgrund och tidigare forskning	3
2.1. Formellt och informellt lärande	3
2.2. När intresset blir ett yrke.....	4
2.2.1. Lek och lust.....	4
2.2.2. Inspiration	4
2.2.3. Engagemang och motivation.....	5
2.2.4. Verktyg	5
2.2.5. Våra sinnen	5
3. Vetenskapligt perspektiv	6
3.1. Fenomenologins historia	6
3.2. Fenomenologi.....	7
3.3. Livsvärldsfenomenologiskt perspektiv	7
4. Metod	8
4.1. Hermeneutik.....	9
4.2. Kvalitativ forskningsintervju	10
4.3. Etiska överväganden	11
4.4. Urval och avgränsningar	12
4.5. Genomförande.....	13
4.5.1. Begreppet validitet och reliabilitet i en kvalitativ undersökning	14
4.6. Analys	14
5. Resultat av intervjuer	15

5.1. Presentation av informanter	15
5.1.1. Jackie.....	15
5.1.2. Jessie	15
5.1.3. Jean	15
5.1.4. Joni.....	15
5.2. Låtskrivarens livsvärld	15
5.2.1. Jackies livsvärld.....	15
5.2.2. Jessies livsvärld.....	17
5.2.3. Jeans livsvärld	18
5.2.4. Jonis livsvärld	19
5.3. Låtskrivaren.....	21
5.3.1. Jackie som låtskrivare	21
5.3.2. Jessie som låtskrivare.....	21
5.3.3. Jean som låtskrivare	22
5.3.4. Joni som låtskrivare	23
5.4. Låtskrivarläraren	24
5.4.1. Jackie som låtskrivarlärare.....	24
5.4.2. Jessie som låtskrivarelärare.....	25
5.4.3. Jean som låtskrivarelärare.....	26
5.4.4. Joni som låtskrivarelärare	27
5.5. Tolkning och slutsatser	28
5.5.1. Första mötet	28
5.5.2. En egen värld	28
5.5.3. Inspiration	29
5.5.4. Den musikaliska kompassen	29
5.5.5. Att äga sitt konstnärskap.....	30
6. Sammanfattande diskussion och reflektion.....	30
6.1. Metoddiskussion	31
6.2. Vetenskaplig diskussion.....	31
6.3. Personlig reflektion	33

6.4. Förslag till framtida forskning	34
Efterord	34
Referenser	36
Litteratur	36
Web	38
Bilaga	39

1. Introduktion

Det var sommar och syrenbersån stod i full blom, likaså äppelträden. Och mitt i all grönska satt min mamma Brith med sitt kaffe. Terpentin och linolja. Staffli och oljefärger. Jag kan ännu känna blandningen av alla dessa dofter. Alltihop var en "idyll", som pappa brukade säga. Alltid med kärlek i rösten. Detta när han tittade upp bakom skrivmaskinen efter att ha skrivit ned ännu ett kapitel på sin roman. Jag minns inte varifrån jag fick idén, den bara dök upp som en blixtnärhet från den, just denna dag, klarblå himmelen. Jag minns hur jag plötsligt rusade ut ur mitt rum, i stråhatt och klänning jag fått av farmor till midsommar. Jag sprang genom köket, hallen, ut över gruset, över gräset, förbi min vita kanin Snuffe, som nyfiket skuttade efter bort till bersån. Jag ropade glatt och ivrigt: "Mamma! Du måste hjälpa mig!". Den där soliga sommardagen 1994 började mamma skriva på det kollegieblock jag ryckt med mig i farten. Hen skrev: "Svalorna flyger högt i det blå, prästkrage, vallmo så vackra de stå, de sjunger i vinden, vid havet". "Ok, tack", sa jag och tog vänligt, men bestämt blocket ur hennes händer och ilade barfota tillbaka över gräset, gruset och in i huset. Jag hade redan börjat skriva i mitt huvud och måste fort tillbaka till mitt rum.

Efter den här dagen förändrades allt. Nu kunde jag sitta på mitt rum i flera dagar utan att komma ut annat än för att äta. Jag åt fort, tackade för maten och lämnade bordet. Snabb som en vessla kilade jag tillbaka in på rummet igen. Mina vänner såg inte så mycket av mig längre. Jag var i min egen lilla magiska värld. Pappa berättar än idag om hur han brukade sticka in huvudet i mitt rum och kolla ifall jag levde efter att jag inte syntes till på flera timmar. Då kunde jag ägna mig åt smyckeskonst, att sy kläder, skriva sagor, dagbok, måla tavlor, spela piano, gitarr och åt att sjunga. Men ingenting av allt det där fick en sådan genomslagskraft i mitt inre som att skriva musik. Eller kanske var det just därför. Inte visste jag väl då hur mitt liv skulle komma att präglas av denna dag, att den skulle förbli en del av mig för alltid.

Musiken var en stor del av vardagen, mamma spelade piano, gitarr och mandolin och pappa gitarr och banjo. Båda sjöng de och skrev musik. Julen då jag skulle fylla fem gick det ett barnprogram på tv dit man fick skicka in sin önskelista. Bland tusentals brev fiskade de upp mitt ur en stor tunna. Jag hade målat en bild på ett piano. Till min stora förtjusning kom det så ett litet piano på posten. Kort därefter fick jag även en egen vit gitarr av mamma och pappa. Men trots att jag älskade att sjunga och spela andras kompositioner och mina vis-pop böcker var så sönderspelade att bladen föll ur om man petade på dem, så hade de alltså inte lyckats fånga hela min uppmärksamhet. Och när den där sommardagen kom och jag förstod att jag kunde skriva egna låtar då blev jag djupt förtrollad och förälskad. Jag hade så mycket jag ville säga. Jag ville helt enkelt musicera utifrån mitt eget hjärta, min sanning. Och när jag insåg att jag kunde göra det så öppnades en ny värld.

Jag har sedan den dagen alltid fascinerats och inspirerats av att studera sätt att förmedla känslor genom musik. Jag är alltid nyfiken på andra låtskrivare, deras metoder och deras bakgrund och deras kärlek till hantverket. Jag har alltid varit extra förtjust i den amerikanska traditionens låtskrivare, vad de använder för beprövade metoder och verktyg för att fånga och beröra lyssnaren. Till saken hör att jag personligen alltid haft en förkärlek till amerikansk folkmusik, country och bluegrass, där skrivandet fokuseras till historieberättande och händelser hämtade ur det vardagliga livet. Kanske är det därför de lyckas beröra så många människor, kanske just därför att vi känner igen oss och kan relatera till texterna som om de vore hämtade ur vårt eget liv.

Förutom att jag är låtskrivare och intresserad på ett personligt plan så är jag också lärare i ämnet låtskrivning och för mig förefaller det sig av högsta vikt att utveckla och fördjupa mina kunskaper om olika perspektiv och strukturer att arbeta utefter i skapandet av låtar så att jag kan föra dessa vidare till kommande generationer. Målet för mig som lärare är att lyckas förmedla kunskap på ett sådant sätt att eleverna inspireras till att gå den väg som de valt, att de finner verktyg som kan hjälpa dem att fortsätta utvecklas på egen hand även efter sin utbildning. Jag hoppas att det jag lär ut och för vidare ska hjälpa dem att fortsätta kämpa för sin dröm, behålla sitt goda självförtroende och inte ge upp när det känns motigt.

Jag inspireras som sagt själv av andra låtskrivare och mycket av min inspiration hämtar jag från en av världens mest glödande musikstäder, nämligen Nashville. I Nashville sprudlar kreativiteten och härifrån kommer hit efter hit. Jag tror att det är just det som är en av många bra verktyg. Att man hela tiden har ett flöde i skrivandet, att det aldrig stannar upp. Låtskrivaren och artisten Kathy Mattea pratar om att "Having the confidence to persist in what you do", dvs. att "ha självförtroendet att fortsätta med det du gör" när hon föreläser i Nashville för studenter som rest från Berklee College i Los Angeles. Och precis som Kathy vill jag att de ska hitta arbetssätt som förstärker deras inre drivkraft, glöd och passion och som främjar viljan till ett arbetsliv som låtskrivare i både mot- och medgångar och då tror jag att det krävs att man har god kontakt med sin inre låtskrivare, vilket jag tror man får med en ständig kontakt.

Som konstnär är du kanske din största kritiker, tänker jag, och att behålla fokus och målmedvetenhet, att inte bli nedslagen när något inte går som man hoppats, det är nog ganska svårt, detta trots att man kanske innerst inne tycker sig veta att man har det som krävs. Jag har alltid varit nyfiken på hur erfarenheter påverkar hur livet fortskrider och vad det medför i form av inställning och attityd till sitt skapande.

1.1 Syfte

Syftet med föreliggande arbete är att få kunskap om låtskrivares livsvärldar och hur deras livsvärldar präglar deras pedagogiska grundsyn i deras profession som låtskrivare och låtskrivarlärare. Jag förväntar mig att genom denna studie få inblick och fördjupad förståelse kring vad som har betydelse för att klara motgångar, behålla sin entusiasm och självförtroende som låtskrivare och därmed kunna inspirera ungdomar som är i starten av deras karriärer. Men också inblick i låtskrivarlärarnas pedagogiska grundsyn.

1.2 Forskningsfrågor

1. Hur ser låtskrivarens livsvärld ut?
2. Hur präglar livsvärlden professionella låtskrivare?
3. Hur präglar livsvärlden professionella låtskrivarlärare?

2. Bakgrund och tidigare forskning

Följande kapitel behandlar formellt och informellt lärande, samt när intresset blir ett låtskrivaryrke.

2.1. Formellt och informellt lärande

Formellt lärande refererar till institutionell utbildning som sträcker sig från förskola till högre studier. Utbildningen innehåller en föreskriven läroplan verifierad av staten, mestadels verkställd av behöriga lärare och institutionella aktiviteter av statlig reglering (Schugurensky, 2000). Formellt lärande karakteriseras som medvetet organiserade lärande metoder med fast schema, struktur och pedagogiskt innehåll (Werquin, 2010).

Informellt lärande är något som befinner sig utanför utbildningsinstitutioners läroplaner men inte nödvändigtvis utanför själva utbildningsinstitutionen i sig. Det informella lärandet förekommer självständigt eller tillsammans med andra och i många fall annorlunda från de planerade målen som finns i utbildningens kurs- och läroplaner. Annorlunda i och med att lärande kan ske oplanerat eller ostrukturerat. Informellt lärande kan definieras som: "any activity involving the pursuit of understanding, knowledge or skill which occurs outside the curricula of educational institutions, or the course or workshops offered by educational or social agencies." (Schugurensky, 2000). Med andra ord hamnar allt lärande som sker utanför formella utbildningsinstitutioners kurs- och läroplaner och program under kategorin informellt lärande. Enkelt förklarar är informellt lärande spontant lärande och formellt ett organiserat lärande i kurser och utbildningar.

2.2. När intresset blir ett yrke

I följande avsnitt presenteras en resa genom olika känslobegrepp och verktyg som kan komma att påverka, leda och stärka låtskrivaren fram till sin profession som låtskrivare och låtskrivarlärare

2.2.1. Lek och lust

Som jag beskriver i inledningen var min start i låtskrivarlandet omedelbar, som en blixtnedfall från klar himmel och mycket lustfylld. Platon skriver under antiken i sina dialoger att människan lär sig effektivare och enklare under lustfyllda och lekfulla förhållanden än under tvång och olust, därför anses lek också vara något som ligger till grund för all utbildning (Welén, 2003). Idag menar musikern Nachmanovitch (2010) att lek inte bara är en fråga om vad en person gör utan också hur denne gör något. Nachmanovitch beskriver lek som utforskandets fria ande, dvs. handling och existens i ren glädje. Det är frågan om en attityd, ett sätt att utföra saker och ting på och i ämnet Musikimprovisation 1 (Gy 2011) ingår också Fria improvisationer, musikalisk lek och spontanitet som en punkt under Centralt innehåll.

Vår förmåga till anpassning gör våra uttrycksmöjligheter tillgängliga och sprungna ur, övning, lek, utforskande och experiment. Effekten av att inte öva på att leka medför enligt Nachmanovitch, en förstelning av hjärta och kropp samt avtagande förmåga till variation. Han använder också ett tyskt ord, "funktionslust", som betyder glädje i att utföra något, att åstadkomma en effekt, till skillnad från att uppnå en effekt eller få någonting (Nachmanovitch, 2010, s. 50). När det som från början var sprunget ur glädje, lek och förälskelse blir till ett yrke är det nog lätt att glömma bort leken då krav, tid och så vidare kan kännas begränsande för kreativiteten.

2.2.2. Inspiration

Ordet inspiration har sitt ursprung i latinets *inspiro* som betyder inandas eller blåsa liv i och är ett så- kallat *stimulus* som sätter igång den mentala verksamheten, med andra ord aktiverar hjärnan och sätter fart på nya tankar och idéer. Själva ordet *stimulus* eller *stimuli* (plural) betecknar hur vi, som organism, påverkas av något från omgivningen. Inspiration kopplas ofta samman med *motivation* och *kreativitet*. *Motivation* är det som skapar förändring och rörelse och kan ses som den drivkraft som för dig framåt. *Kreativitet* kommer från latinets *cre' o*, att skapa eller frambringa och är en bidragande faktor till att vi med vår fantasi kan skapa nya ting. Inspiration, motivation och kreativitet i kombination är därför, enligt min mening, viktiga stöttepelare för det fortsatta skrivandet och komponerandet. I låtskrivarens värld finner vi begrepp som "writers block" dvs. skrivkramp, vilket kan vara starkt förekommande hos låtskrivaren. Det innebär helt enkelt att man blir låst i sitt skrivande och inte kommer vidare i sitt skapande.

2.2.3. Engagemang och motivation

Ett äkta engagemang hos eleverna kan skapas när läraren visar att eleverna har någonting att bidra med, enligt Dysthe. Ytterligare en viktig aspekt är att eleverna ser en koppling mellan sitt eget liv och egna erfarenheter med det som skall läras och därför är elevinflytande en betydande del i lärandet. Samspel och dialog mellan lärare och elever är centrala faktorer vilket är bidragande för en god lärande miljö, menar Dysthe.

I Statens offentliga utredningar (SOU 2000:19) definieras begreppet motivation som lust och vilja att lära. Med begreppet understryks individens avsikt och ambition att lära som i sin tur är sammanhörande med elevens lust och intresse för ämnet. Enligt Dysthe (2003) är motivation inom människan något som skapas utifrån inbyggda förväntningar som finns i samhället. Förväntningarna leder till att lärandet upplevs som meningsfullt och motiverande. Något positivt för elevens motivation för lärande är på vilket sätt skolan lyckas skapa en god lärandemiljö samt att det uppstår situationer till aktivt deltagande. Ur det sociokulturella perspektivet betonas det att viljan att lära beror på individens upplevelse av meningsfullhet.

2.2.4. Verktyg

En mycket känd låtskrivarlärare på Berklee College har inspirerat många låtskrivare av idag, nämligen Pat Pattison. I hans bok *Writing better Lyrics* går han igenom olika skrivstrategier och jag undrar om mina informanter använder sig av de strategier han belyser i sin bok, strategier som Co-writing, Writers Block, Ghost Writing, Speed writing, Object Writing, Title Writing. Den amerikanske låtskrivaren, multi-instrumentalisten och artisten Charlie Worsham har studerat på Berklee i Boston:

Worsham cited Pattison's influence on his songwriting, pointing to the importance of Pattison's object writing method as a pathway to uncover the raw material that one may then chisel into songs. You have to make time for no-rules writing, Worsham said, encouraging students not to worry if the results initially resemble a compost pile. Crap makes the best fertilizer. That's a good Pattison-ism, Worsham said.

En av de tekniker Pat Pattison utvecklat är Object Writing och den går ut på att genom att fokusera alla dina sinnen till ett existerande objekt väcka liv i de samma och på så vis fånga lyssnaren genom hans sinnen och därmed skapa en starkare emotionell brygga mellan låt och lyssnare.

2.2.5. Våra sinnen

Som låtskrivare blir hen fort medveten om sina fem sinnen och genom dem kan vi få en djupare kontakt med vår lyssnare. Ett vida känt begrepp i låtskrivarvärlden är "berätta inte, visa!". Helt enkelt, berätta inte hur du mår

och hur du känner, utan visa istället. Måla. Ställ dig frågan, ”vad ser jag?” och försök se mer än bara den bil som just körde förbi. Detta menar Kellie McGann författarinnan av boken *Write a better book*. Fortsättningsvis menar Kellie att det finns mer att hämta i det du ser än en blå himmel och en grön skog. Om du vill beskriva hur något smakar, beskriv detaljrikt, men vill du göra det riktigt intressant, använd dig av metaforer. Som exempel ger Kellie ”Om du vill berätta att din tomatsoppa är himmelskt god så kan du beskriva den som att den smakar som att kicka av sig bootsen och slänga upp dem på soffan och känna värmen från den öppna spisen mot sina kinder”.

Detta får mig att relatera till det kända uttrycket jag ofta hör i Nashville och som även Dolly Parton tar upp i sin självbiografi *En smart blondin* (2007), ”If you wanna make a hit, make it hurt”, vilket syftar till att det handlar om att skriva så att det är omöjligt att låten skulle gå obemärkt förbi, genom att frambringa känslor hos lyssnaren, som i sin tur frambringar minnen att relatera till, vilket alltså gör detta citat till ett högst värdefullt att ta med sig som metod i sin utveckling som låtskrivare. Återigen kan vi koppla detta till våra sinnen och hur stor påverkan de har på hur vi uppfattar ett verk.

3. Vetenskapligt perspektiv

Jag ämnar behandla denna studie om låtskrivaren och hens livsvärld, samt låtskrivarläraren utifrån ett livsvärlds- och fenomenologiskt perspektiv. I nedan följande kapitel gör jag en kort tillbakablick i historien om hur teorierna kom till för att få ett helhetsperspektiv, sedan följer teorierna och deras koppling till studien.

3.1. Fenomenologins historia

Edmund Husserl (1859-1938) var en tysk matematiker. Han disputerade 1882 på en avhandling om variationskalkyler. Han intresserade sig för matematikens kunskapsfilosofiska grunder. Gradvis förändrades hans åsikter. Husserl lämnade matematiken och gick över till att arbeta inom kunskapsfilosofin. Kring sekelskiftet började han kritisera dåtidens forskare för att fjärma sig från något han kallade livsvärlden. Han menade nämligen att vi inte kan fånga en beskrivning av det verkliga fenomenet utan bara människans upplevelse av fenomenet. Han introducerade fenomenologin som snabbt blev känd under slagordet ”till sakerna själva”. Förenklat kan man säga att Husserls bidrag till kunskapsfilosofin var att säga att människan erfar världen genom att erfara ett fenomen. Vill vi veta något måste vi gå till fenomenet. Husserl har den (positivistiska) tanken att man kan sätta sin egen förförståelse, sina förutfattade åsikter, åt sidan. Fenomenologi är en teori om det medvetna och därför passar det att använda ett fenomenologiskt perspektiv i denna studie då jag måste sätta min förförståelse om låtskrivning åt sidan för att kunna återge låtskrivarens upplevelse av fenomenet låtskrivning. Husserl ville utveckla en ny metod

för att nå kunskap, en filosofi som skulle leda till att man skulle kunna nå helt säkra kunskaper som inte skulle kunna betvivlas, vilket i filosofin kallas *apodiktisk kunskap* (Allwood & Eriksson, 2010). Det vi upplever, fenomenen, skulle vara en tillräckligt stabil utgångspunkt för att nå detta. Husserls fenomenologiska metod innebar att förstå människans upplevelser, och att beskriva vad en upplevelse är. Den menar att vi ska vara objektiva, undvika antaganden och inte använda dem som utgångspunkt vid analyser och beskrivande av våra upplevelser (2010). Merleau Ponty (1908-1961) menar att för att kunna fånga fenomenet måste vi gå bortom fördomen om en objektiv värld till att istället betrakta en "genomlevd värld" i vilken kroppen spelar en central roll. Han betonar människans odelbarhet, d.v.s. att vi inte har en kropp utan att vi är i vår kropp. Kroppen kan inte ses som ett separat objekt.

3.2. Fenomenologi

Fenomenologin är en medvetandefilosofi, det betyder att vi inte kan erfara utan medvetande. Som filosofi sysslar fenomenologin ofta med existentiella frågor. Fenomenologi är också en kvalitativ forskningsansats. Fenomenologi är läran om det som visar sig för medvetandet, det vill säga hur vi upplever ett fenomen. Ordet fenomen betyder "det som visar sig", men det kan också betyda "en företeelse" eller "något märkligt eller ovanligt". Ett fenomen kan vara nästan vad som helst som får mening för oss såsom till exempel saker, människor och händelser (Paulander, 2011). Eller låtskrivning.

Jan Bengtsson (2005) beskriver fenomenologi som ett sätt att studera saker och ting som fenomen, det vill säga så som de visar sig för oss. Han menar även att det inte kan finnas något som bara visar sig, utan att det också alltid finns någon det visar sig för. Inom musikpsykologi har det fenomenologiska perspektivet fått en framträdande roll. Det har lagts stor vikt på icke-klangliga fenomen som endast kan förstås och ses genom medvetandet såsom spänning, upplösning, rörelse, energi och förväntan. En forskare intresserar sig då för hur musiken upplevs av medvetandet (NE, 2015). Det passar sig väl att använda fenomenologi i denna studie för att undersöka hur informanterna upplever sin relation till låtskrivning. Fenomenologin gör att vi kan finna gemensamma drag i människors upplevelser av fenomen (Allwood & Eriksson, 2010). Såsom att skriva låtar. Generellt är fenomenologi i kvalitativa studier en term som pekar på ett intresse av att förstå sociala fenomen utifrån aktörens egna perspektiv och beskriva världen som den upplevs av dem enligt antagandet att den relevanta verkligheten är vad människor uppfattar vad den är (Kvale, Brinkmann 2014).

3.3. Livsvärldsfenomenologiskt perspektiv

Teorin innebär att vi inte kan fånga en beskrivning av det verkliga objektiva utan bara människans upplevelse. Livsvärlden är världen så som vi uppfattar den. Livsvärlden består exempelvis av minnen, vår vardagsvärld, upp-

levelsen av den dagliga oreflekterade vardagen, samt av förväntningar om framtiden. Fenomenologin som kvalitativ forskningsansats vill fånga och beskriva livsvärlden. Livsvärldsperspektivet hjälper oss att förstå människors agerande.

Inom den livsvärldsfenomenologiska traditionen är människors livsvärld grunden för forskning om utveckling. Liv och värld, kropp och själ, objekt och subjekt, fysiskt och psykiskt, individ och samhälle är inte isolerade ståndpunkter. I stället utgör livsvärlden en pluralistisk och integrativ utgångspunkt för att förstå människors utveckling (Bengtsson, 2015). Genom denna tradition behandlas livsvärldsfenomenologiska grunder för att förstå en framgångsrik professionell låtskrivares sätt att se på sin utveckling, hur och om och i vilken utsträckning emotionell lyhördhet från låtskrivarens omgivning och familj, förtroendefulla relationer etc. har påverkat låtskrivarens inre resa till ett starkt självförtroende och en aldrig sinande entusiasm. Kanske har den framgångsrika låtskrivaren ett speciellt sätt att lösa konflikter på, speciella sätt att ta emot kritik, förmåga att lösa problem och ta sig igenom svårigheter. Och kanske hen möter sin omvärld på så vis att den alltid lyckas landa på fötterna efter ett nederlag. Låtskrivaren har kanske lärt sig att bli sin egen coach och hittat ett sätt att styra sina tankar till att se på saker och ting med positiva ögon. Tänkandet påverkar hur vi mår fysiskt och psykiskt. Om vi kan förändra vårt sätt att tänka kan vi också påverka hur vi mår.

4. Metod

Föreliggande studie grundas på de intervjuer som genomfördes i oktober månad 2017. Intervjupersonerna bestod av musiklärare vid det estetiska programmet på olika skolor i olika städer i Sverige. Samtalen baserades på kvalitativa forskningsintervjuer med hermeneutiken som teoretiskt redskap och grundläggande metod. Kvalitativ forskning innebär att forskaren fokuserar på så kallade mjuka data, till exempel genom kvalitativa intervjuer och tolkande analyser. Med mjuka data menas de svar hen får som inte kan mätas i siffror (Patel & Davidsson, 2003). Den empirisk-holistiska metoden *semistrukturerad intervju* användes för att samla empiri till studien om livsvärlden hos framgångsrika låtskrivare/låtskrivarlärare. Intervjun utgick ifrån frågeområden snarare än exakta, detaljerade frågor. Genom att ha några större frågeområden istället för många detaljerade kan samtal föras mer naturligt och låtskrivarläraren tillåts att själv i viss utsträckning styra i vilken ordning olika saker ska komma upp. Syftet med intervjuerna och därav metodvalet var att få en låtskrivares syn på sin verklighet. Forskaren vill se världen utifrån informanternas perspektiv (Trost, 2010, Patel & Davidson, 2011; Kvale & Brinkmann, 2014). Den vill undersöka hens väg till framgång och vad hen tror den beror på. Speciella arbetsstrategier vid sitt eget musikskapande, skiljer det sig från hur den undervisar i ämnet? Förhoppningen var att få svar på vad hen ser som sin största drivkraft och hur hen har fått den. De ställda frågorna syftade till att väcka tankar hos

respondenten kring hans inre relation till sin livsvärld i olika åldrar under sin uppväxt. Utifrån hans erfarenhet och personliga tolkning av att skriva musik får han svara på frågor rörande hans egen väg till den kunskapen han har idag och hur vi kan föra vidare kunskapen inom skolväsendet. Frågorna mailades i ett första skede för att vid ett senare tillfälle följas upp med följdfrågor. Jan Trost menar att man ibland blandar dessa metoder för att vissa frågor kan vara för känsliga för att den svarande ska kunna svara muntligt, och precis som de känner (2010). Däremot har jag blivit erinrad av min handledare att det är viktigt att få informanten att tala och skriva fritt och inte endast besvara frågan då det alltid finns en risk med många frågor att det mer blir som en muntlig enkät. Genom att skicka ut frågorna i förväg får informanterna tänka igenom det hela och eventuellt återerinra viktiga saker. Då jag arbetat mycket med radio och gjort många intervjuer både i Sverige och USA har jag fått lära mig att inte utforma frågor på ett sådant vis att hen kan svara ja eller nej, istället vill frågorna leda till ett beskrivande och berättande svar för att få ut så mycket information som möjligt av intervjun.

4.1. Hermeneutik

Studien grundar sig alltså på ett hermeneutiskt perspektiv, vilket Hartman (2004) beskriver som en vetenskap där syftet är att få förståelse för hur människor uppfattar världen, i detta fall sin livsvärld. Hermeneutik handlar om att tolka, förstå och förmedla och kan användas för att förmedla upplevelser av olika fenomen och är därför god att använda för att forska kring livsvärlden hos låtskrivaren och låtskrivarläraren. Patel och Davidson (2011) beskriver hermeneutik som tolkningslära vilket är en vetenskaplig riktning där forskaren studerar, tolkar och försöker förstå grundförutsättningar för människans tankesätt. Dessa föreställningar yttrar sig genom det talade och det skrivna språket. Det är upp till forskaren att tolka människans föreställning om något visst fenomen eller företeelse. Kvale och Brinkmann (2014) belyser att hermeneutisk forskning handlar om att utgå från vad forskaren är intresserad av att veta och vill se en helhet i det studerade fenomenet. Processen i hermeneutisk meningstolkning kallas för den hermeneutiska cirkeln. Detta innebär att forskaren till en början tolkar materialet i sin helhet för att sedan tolka de enskilda delarna. Utifrån denna tolkning relateras delarna i sin tur till helheten ytterligare en gång.

Den hermeneutiska processen liknas vid en spiral som på sin väg söker nya delar, dels gräver sig djupare ner i förståelsen, enligt Kvale och Brinkmann (2014). Patel och Davidson (2011) menar att detta benämns som holism där fokus ligger på helheten istället för att tolka bit för bit. Forskaren ska möta det empiriska materialet med lyhördhet och fantasi och språket ska vara tydligt och enkelt och kommunicera textens budskap till läsaren.

Skillnaden mellan hermeneutik och fenomenologi och varför jag valt att kombinera dem två i denna studie är för att få ut maximal information. Då hermeneutiken söker bakom för att ta reda på hur någon egentligen tänker

via tolkningar och utsagor. Fenomenologin beskriver det som visar sig. Inom hermeneutiken är det viktigt att redogöra för den inre förståelsen för då kan läsaren lättare förstå tolkningarna. Inom fenomenologin ska förståelsen sättas inom parentes, forskaren ska helt bortse från den för att inte påverka det som visar sig. Trots denna skillnad mellan hermeneutik och fenomenologi kan båda användas i samma undersökning. Man kan till exempel beskriva en företeelse så som den upplevs. Upplevelserna skrivs ut ordagrant och sedan bearbetas och tolkas intervjupersonens samtliga delar och därefter tolkas dessa mot övriga intervjupersoners helhet (Rosenqvist och André, 2006).

4.2. Kvalitativ forskningsintervju

Då denna studie har till syfte att undersöka och synliggöra hur låtskrivare på ett privat estetiskt gymnasium förhåller sig till sin livsvärld som låtskrivare ansågs det lämpligt att använda kvalitativ forskningsintervju som informationsinhämtande metod. Enligt Kvale och Brinkmann (2014) är den kvalitativa intervjun en känslig och kraftfull metod för att fånga erfarenheter och innebörder ur undersökningens personernas livsvärld. De menar vidare att en kvalitativ intervju är den primära metoden för att få fram den information som gör det möjligt att förstå lärarens syn på undervisning och förhållningssätt. I en kvalitativ intervju ges den intervjuade personen möjlighet till att ge så uttömmande svar som möjligt om det ämnesområde som intervjun behandlar. Patel och Davidson (2011) menar att syftet med en kvalitativ intervju är att upptäcka och identifiera egenskaper hos den intervjuades livsvärld och uppfattningar om något fenomen. I en kvalitativ intervju är både intervjuaren och intervjupersonen medskapare i samtalet. En kvalitativ intervju kan generera information av olika karaktär. Den kan exempelvis leda till nyanserade beskrivningar av allmänna och vardagliga företeelser i den intervjuades livsvärld. Vidare menar Kvale och Brinkmann (2014) att den kvalitativa forskningsintervjun bygger på att forskaren vill se världen utifrån informanternas synvinkel. Efter intervjun besitter forskaren ett gediget material där många intressanta funderingar, mönster och mycket annat kan finnas (Trost, 2010).

Det finns flera intervjuformer att använda sig av vid kvalitativ forskning. I dessa intervjuformer skiljs det mellan grader av standardisering och grader av strukturering (Patel & Davidson, 2011). Med standardisering syftas det till vilken grad frågorna är desamma och situationen är densamma för alla intervjuade (Trost, 2010). Låg grad av standardisering innebär att intervjuaren väljer att ställa frågorna i den ordning som passar bäst i stunden och i det enskilda fallet (Patel & Davidson, 2011). Vid låg grad av standardisering får intervjupersonen gärna styra ordningsföljden av frågorna och följdfrågor formuleras beroende av de tidigare svaren. I denna typ av intervju anpassas språkbruket efter den intervjuade där forskaren har stora valmöjligheter (Trost, 2010). Strukturering i kvalitativa intervjuer syftar till intervjufrågornas svarsmöjligheter. Om intervjufrågorna har fasta svarsalternativ är det en intervju med hög grad av strukturering. Den struk-

turerade frågan ger intervjupersonen inga möjligheter att svara på annat sätt än de svarsmöjligheter som frågekonstruktören har formulerat. Är däremot svarsmöjligheterna öppna är det en låg grad av strukturering (Trost, 2010). Vanligen genomförs kvalitativa intervjuer med låg grad av strukturering vilket innebär att intervjuaren ger utrymme för intervju personen att svara på frågorna med egna ord (Patel & Davidson, 2011). Jag ville inte styra informanternas svar, men heller inte sväva ut för mycket då ämnet kan bli mycket stort, därför fick de alla samma frågor, i samma ordning. Intervjuerna genomfördes således med en hög grad av standard isering och låg grad av strukturering (se Bilaga). Det jag använt mig av är semistrukturerad intervju och med det menas att forskaren gör en lista över specifika teman som skall beröras, men intervjupersonen har stor frihet att utforma svaren (Patel & Davidson, 2011).

4.3. Etiska överväganden

I studien togs det hänsyn till Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer vilket bygger på forskningskravet samt individskyddskravet. Forskningskravet innebär att forskningen bedrivs och inriktas på relevanta områden samt att forskningen håller hög kvalitet. Forskningskravet innebär även att forskningsmetoder förbättras och kunskaper fördjupas. Individskyddskravet syftar till att individer i forskningen inte får utsättas för skada, förödmjukelse eller kränkning. Avsikten med dessa två krav är att ge goda normer för förhållandet mellan forskare och informanter. För att forska i enlighet med individskyddskravet har Vetenskapsrådet (2002) formulerat fyra etikregler att ta hänsyn till vid vetenskapliga undersökningar. Huvudkraven följer nedan:

Informationskravet:

De som berörs av forskningen skall informeras om den aktuella forskningsuppgiftens syfte. Därmed skall forskaren ge information om informantens uppgift i studien och vilka villkor som gäller för deltagaren. Information skall även ges om att deltagandet är frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan (2002).

Samtyckeskravet:

De som deltar i en undersökning har själva rätten att bestämma över sin medverkan. Informanterna har även rätt att bestämma om, hur länge och på vilka villkor de ska delta. Deras medverkan ska även kunna avbrytas utan att det får negativa konsekvenser för dem (2002).

Konfidentialitetskravet:

Personuppgifter gällande personer som ingår i en undersökning skall behandlas på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem. Omfattar forskningen etiskt känsliga uppgifter om enskilda identifierbara personer bör ett avtal om

tystnadsplikt undertecknas. Alla uppgifter om personer som är identifierbara skall lagras och avrapporteras på ett sådant sätt att de ej kan identifieras av utomstående. Detta innebär att det ska vara en praktisk omöjlighet för utomstående att komma åt uppgifterna. Med avrapportering syftas det till offentlig publikation samt muntlig redogörelse av forskningen (2002).

Nyttjandekravet:

Uppgifter om enskilda individer får endast användas för forskningsändamålet. Därmed får uppgifterna om informanterna inte användas eller utlånas i kommersiellt bruk eller i andra icke vetenskapliga sammanhang (2002).

Med hänsyn till Konfidentialitetskravet (2002) presenteras i denna studie informanterna med könsneutrala namn. Ytterligare har de fått skriftlig redogörelse gällande dessa forskningsetiska principer av deras rättigheter i samband med intervjun via e-post. I det mail som skickades ut till valda verksamma låtskrivarlärare beskrevs studien kortfattat och de blev även tillfrågade om de ville ställa upp på en intervju. För att studien skulle vara i enlighet med de fyra etiska huvudkraven (Vetenskapsrådet, 2002) skickades ytterligare ett e-postmeddelande till de informanter som tackade ja till att delta. I meddelandet informerades informanterna om studiens syfte och att intervjusvaren skulle behandlas konfidentiellt. Anonymitet garanterades och att svaren endast skulle användas i forskningsändamål.

4.4. Urval och avgränsningar

I studien användes ett målinriktat urval vilket menas att forskaren inte väljer informanter på ett slumpmässigt sätt (Bryman, 2011). Forskaren väljer informanter som anses mest relevanta för forskningsfrågorna, det vill säga att informanter har en förförståelse för forskningsfrågorna och därmed en förståelse för en social företeelse. I ett målinriktat urval bör forskaren vara väl medveten om vilka kriterier som ställs i valet av informant. Hartman (2004) belyser en urvalsprincip som bygger på homogena fall, ofta kallad minimering. Detta betyder att informanterna som deltar i studien är så lika som möjligt. Denna typ av urvalsprincip använder forskare när de är ute efter att få en bättre förståelse av särskild uppfattning om ett visst fenomen. Undersöks en liten homogen grupp kan vi få en djup förståelse för dem och deras uppfattningar.

Jag ville intervjua legitimerade musklärare med inriktningen att skriva och komponera musik både i skola och i musikbranschen utanför skolan. Jag har ingen tidigare koppling till informanterna, de var helt nya människor för mig och därför fanns inga personliga band som kunde påverka analysen. Däremot är jag själv verksam och utbildad låtskrivare. Westlund (2009) menar att vår förförståelse både kan vara en tillgång men även ett hinder i tolkningsprocessen. Man kan vara så övertygad att något är på ett visst sätt

att man inte är uppmärksam på undantaget. Alla människor bär på övertygelser, fördomar och förutfattade meningar som är viktiga att förhålla sig till genom hela tolkningsprocessen. Som en del i tolkningsarbetet i forskningen betonar Westlund vikten av att uppmärksamma texter som tidigare skrivits om det aktuella forskningsområdet så att forskaren har en medvetenhet och ett brett perspektiv att utgå ifrån samtidigt som forskaren måste vara beredd på att se förbi detta och även ha något att stämma av emot. Det kan vara uppsatser, insändartexter, hemsidor och facktidningar, därav kan även litteratur som vi läst påverka vår förförståelse. Därmed menar Trost (2010) att minnet är en betydande komponent i analys och tolkning. Som forskare är det därför viktigt att medvetandegöra för förståelsen samt forska med ett öppet sinne (Westlund, 2009). Detta menar också Husserls inom fenomenologin, han vill säkra kunskapen genom att parentessätta all den förförståelse som forskaren är präglad av för att komma bort från tolkning så långt som möjligt. Han lånar begreppet *epoché* från det antika Grekland. dvs. ett parentessättande om allt man tidigare trott sig veta för att försöka skåda fenomenet utan fördomar och förutfattade meningar” (Leijonhufvud, 2011).

Uppsatsen avgränsas på så vis att det är informanternas subjektiva upplevelser av sin egen livsvärld som låtskrivare och deras förhållande till låtskrivning som analyseras. Med andra ord ligger fokus på låtskrivares subjektiva åsikt och upplevelse av låtskrivning till skillnad från en bedömning och värdering av vad som är att vara låtskrivare. Jag har begränsat antalet medverkande i studien till låtskrivarlärare vid ett privat musik gymnasium, som också är aktiva som låtskrivare i musikbranschen av idag på det sättet att de utanför undervisningstid är kreativa och skapar musik som framförs live, samt spelas in. Det har varit viktigt, i detta arbete, att tydliggöra att ambitionen ligger på att belysa musikskaparens erfarenhet, upplevelser och åsikter runt sitt skapande. Deras livsvärld har varit huvudämnet. Det har inte varit ett fokus att värdera resultatet av musik skaparnas kreativa handlingar, det vill säga att värdera eller bedöma låtskrivarnas sätt att skriva på. Istället har det framstått som betydelsefullt att förstå samspelet mellan undervisning och eget skapande, samt se om det finns likheter i verktyg och metoder.

4.5. Genomförande

Via gymnasiets olika hemsidor tog jag kontakt med rektor på varje skola för att på så vis ta reda på vem av lärarna som undervisar i ämnet låtskrivning. Inom några dagar fick jag trevliga och uppmuntrande svar och kunde således ta kontakt med mina informanter via mail. Frågorna skickades ut via e-post för informanterna att svara på. Mottagandet var positivt och informanterna engagerade sig på en gång och tyckte att det var roligt att de fått frågan. Vilket i sin tur gjorde mitt arbete lättare då jag inte behövde vara orolig för att svaren skulle utebli. Enkäter och intervjuer har ofta en tendens att innehålla för många frågor som gör det tröttsamt för personerna som ska besvara dem (Patel & Davidson, 2011). Därför var jag noga med att

verkligen formulera endast de frågor som verkligen var nödvändiga för studien och inte överflödiga frågor.

4.5.1. Begreppet validitet och reliabilitet i en kvalitativ undersökning

Patel och Davidson (2011) menar att i kvalitativa studier är ambitionen att upptäcka företeelser, att tolka och förstå innebörden av livsvärlden, att beskriva uppfattningar eller en kultur. I dessa studier antas reliabilitetsbegreppet närma sig validitetsbegreppet. Begreppen är så sammanflätade att kvalitativa forskare sällan använder begreppet reliabilitet. I stället får begreppet validitet en vidare innebörd och gäller hela forskningsprocessen. Enligt Patel och Davidson (2011) är validiteten i en kvalitativ studie inte enbart relaterat till datasamlingen. Författarna menar att strävan efter god validitet genomsyrar forskningsprocessens samtliga delar. De anser att:

Detta kan yttra sig i hur forskaren förmår tillämpa och använda sin förståelse i hela forskningsprocessen. Vad gäller själva datainsamlingen kopplas validiteten till om forskaren lyckas skaffa underlag för att göra en trovärdig tolkning av den studerades livsvärld. Vidare kopplas validiteten till hur forskaren lyckas fånga det som är mångtydigt och kanske motsägelsefullt, t.ex. relationen mellan det normala, typiska och det speciella. De olika tolkningar som formulerats har central betydelse för validiteten. Frågan blir om de verkligen tillför kunskap om det studerade (s. 103).

Denscombe (2000) menar i sin tur att begreppet validitet handlar om hur uvida forskningsdata reflekterar sanningen, reflekterar verkligheten och täcker de avgörande frågorna. I intervjusammanhang kan data kontrolleras beträffande riktighet och relevans under tiden som de samlas in. Denscombe menar också att validiteten i data kan öka genom att man ser saker ur olika perspektiv. Enligt Denscombe (2000) kan begreppet reliabilitet användas i kvalitativa studier, men frågan om tillförlitlighet handlar då om frågeställningen om huruvida andra forskare som genomför undersökningen kommer fram till samma resultat och drar samma slutsatser.

4.6. Analys

För att data ska kunna användas i forskningssyfte måste den samlas in, bearbetas samt sorteras på ett sätt som gör det möjligt att analysera materialet (Denscombe, 2009). Jag analyserar i följande kapitel informanternas svar hermeneutiskt med avseende på livsvärlden. Genom att först läsa igenom svaren en gång bildar jag mig en viss uppfattning om innehållet. Med den informationen jag utläser gör jag samma procedur om igen, denna gången kommer jag djupare in i innehållet och ser belyser det från fler vinklar. Den tredje gången börjar jag få en bild av de likheter och olikheter

som kan kopplas till det forskningsfrågor jag ställt. De funna differenserna och likheterna hos informanterna kategoriserades och relaterades till varandra. På så sätt framhövdes olika dimensioner av informanternas yttranden av det studerade fenomenet.

5. Resultat av intervjuer

I detta kapitel presenteras det material som kommit fram i intervjuerna med informanterna.

5.1. Presentation av informanter

Nedan följer en kort presentation av de informanter som deltagit i studien. Då studien är könsneutral har informanterna tilldelats fiktiva och könsneutrala namn.

5.1.1. Jackie

Jackie är 35 år och arbetar på ett estetiskt gymnasium i södra Sverige där hen undervisar i sång, arrangering, komposition och ensemble.

5.1.2. Jessie

Jessie är 25 år och arbetar på ett estetiskt gymnasium i mellersta Sverige där hen undervisar i musik, musikproduktion, estetisk kommunikation och ensemble.

5.1.3. Jean

Jean är 36 år och arbetar på ett estetiskt gymnasium i mellersta Sverige där hen undervisar i sång, arrangering och komposition.

5.1.4. Joni

Joni är 40 år och arbetar på ett estetiskt gymnasium i mellersta Sverige där hen undervisar i piano, ensemble, musikteori och musikproduktion.

5.2. Låtskrivarens livsvärld

5.2.1. Jackies livsvärld

Jag kan riktigt höra entusiasmen i Jackies röst genom papperet där hen beskriver och minns tillbaka till hur hen passionerat och med största inlevelse började skapa musik som liten. I tidig ålder och med största inlevelse försökte hen härma andra artister och blev totalt uppslukad av musiken och på det viset arbetade hen upp sin relation till musiken som blev allt starkare för varje dag som gick.

Jag var totalt uppslukad av artister jag såg och hörde på TV och så fort jag själv musicerade på ett eller annat sätt kände jag mig som dem! - Jackie

Relationen till musiken och fascinationen fördjupades med tiden och för varje steg hon tog i livet knöt hon an till sin musikalitet än mer. Den blev ett riktmärke och kompass under hela hennes uppväxt. Låtskrivningen kom till henne i form av att härma andra och när hon inte lyckades så hittade hon på, vilket hon menar är en form av att skapa utifrån något existerande, men att göra det utifrån sig själv.

Jag tänker att mitt första låtskrivande egentligen var en form av att ”hitta på att jag faktiskt spelade. - Jackie

Jackie hämtade sin inspiration från världen omkring henne, helt utan rädsla, med nyfikenheten och iver som bränsle. I samspelet och sammandrabbningen med sin omvärld kom den naiva och glada kärleken till musiken och skapandet att få konkurrens av begrepp som prestation och krav, men också konkurrens, en kyligare värld.

Jag minns framför allt hur jag lät mig påverkas av min omgivning när jag började på musikhögskolan. Från att ha varit totalt omedveten om oskrivna lagar och vad som är ”bag” och vad som är ”slikt” och vad som är ”pretentiöst”, etc. etc., blev jag helt plötsligt varse att vissa sätt att skriva musik på kanske man ska undvika. - Jackie

Det tycks vara så att Jackie ändå ser denna förändring som något som stärkt henne i sin profession, dels på ett mentalt plan, att lära sig ta motgångar och komma hel igenom dem, men också att aktivt kritisera och omvärdera sitt arbete, vilket har lett henne till högre och djupare kunskaper inom sitt hantverk. Hon kan observera sitt verk från olika vinklar, och ta en egen vald väg åt vilken verket ska vandra och också kunna se fler dimensioner som förstärker kvaliteterna i låten. Kvaliteter som berör lyssnaren.

Det blev svårare att vara fri i mitt låtskrivande å ena sidan, medan det å andra sidan utvecklade förmågor hos mig som säkert breddade mitt sätt att skriva musik på. - Jackie

Trots motgångar har detta bandet mellan Jackie, hennes skapande av musik och det första mötet varit så starkt att hon fortsatt följa den inre kompassen. Och jag tänker att det rent av är så att skapandet i sig har varit det som hjälpt henne att se med öppna ögon på varför och vart livet tagit henne. Hon har lutat sig mot sitt låtskrivande i stunder av motgångar, som ett sätt att bearbeta och ta sig igenom svårigheter.

Låtskrivande har helt klart varit en ventil. En stund att få lov att uttrycka mig och låta mig få tycka och tänka som jag vill. - Jackie

Genom sitt låtskrivande har hen sett världen och hen tolkar och bearbetar intryck, känslor och tankar i sina texter, vilket jag tror ger ett ”uppifrån perspektiv” även på hur hen själv är och hur hen hanterar livet.

5.2.2. Jessies livsvärld

När Jessie var liten spelade hens mamma piano för hen och hens syster. Mamman ville att de skulle sjunga medan hon spelade. Mamman har spelat piano i hemmet så länge Jessie kan minnas. Detta ledde så småningom till att Jessie började skapa sin egen musik. Jag tolkar det som att Jessie lyssnade mycket på musik och någonstans i sitt undermedvetna tog till sig melodier och texter.

Jag skrev min första låt när jag var runt sex år, och det kan hända att den delvis var snodd. - Jessie

Jag får känslan av att Jessie hade en positiv och humoristisk inställning till livet när hen beskriver sitt sätt att skriva som liten.

Jag minns hur den gick och tycker fortfarande att den är lite fyndig. – Jessie

Det tog ett tag innan låtskrivandet blev en del av Jessies vardag, det var först i tonåren som skrivandet tog fart på riktigt. Då blev låtskrivandet ett sätt att bearbeta känslor.

Låtskrivandet har gett uttryck för sidor som jag inte tyckt varit okej att visa socialt, någon slags bearbetning av känslor som egentligen inte stämmer så bra överens med min själv bild rent socialt, men som ändå måste få utlopp. - Jessie

Det blir än mer tydligt för mig hur det känns som att Jessie är en positiv människa till naturen och att låtskrivningen fungerar som en ventil för känslor och åsikter som Jessie inte talar om i sin vardag.

Jag betraktas nog som en relativt sorglös och positiv person medan mina låtar ofta varit vemodiga, provokativa eller ”mörka”. Så det har säkert varit någon form av egenerapi. - Jessie

Men Jessie skriver också att när hen mår bra så skriver hen sorgliga låtar och när hen mår dåligt så skriver hen glada låtar, som någon slags känslomässigt kompensatorisk, undermedveten strategi.

Hens sätt att skriva på känner hen har påverkats och influerats av det som spelats i de sammanhang där hen befunnit sig under sin gymnasietid och vidare på högskolan. Men trots detta så upplever hen ändå att hen har ett ”grundsound” som alltid lyser igenom i allt hen tar sig för. Jag tänker att hen

har hittat ett eget uttryck som hen blandar upp med det som lockar och inspirerar hen, fortsättningsvis tolkar jag ur detta det som att Jessie är öppen och nyfiken på det nya och inte främmande för att utforska olika delar av musiken.

Jag har hela mitt liv inspirerats av att vara i det kreativa görandet och ju mer jag lärt mig om musik och andra konstformer, desto större frihet har jag upplevt i görandet och skapandeprocesser. - Jessie

5.2.3. Jeans livsvärld

När Jean var liten, sådär redan i förskolan drogs hen till allt vad musik var, både andras material och att skapa egna små strofer var en del av vardagen. Så länge hen kan minnas var musiken en del av hens värld och hen ”gick runt och sjöng mest hela tiden”. Men det var först på mellanstadiet som låtskrivandet tog fart ordentligt.

Vi skrev mycket egna berättelser i mellanstadiet och där någonstans tror jag textförfattandet drog igång för mig.
- Jean.

Det var alltså momentet att skriva berättelser i skolan som blev starten för denna stora passion. Skolan fick alltså en betydande del i Jeans framtid som låtskrivare. Men inte under en musiklektion, utan en svenska lektion. Hen tog alltså med sig de kunskaper hen skaffat in i sin egen musikaliska värld och skapade efter eget huvud. För Jean blev låtskrivandet så småningom ett hjälpmedel för reflektion och en typ av terapi.

Jag har skrivit musik och text för mitt eget nöjes skull, men också för att få utlopp för tankar och bearbeta saker. - Jean

Jean ägnade sig också åt andra konstformer just av samma anledning, som ett sätt att bearbeta sitt inre känsloliv.

När jag var liten ritade och målade jag mycket, av samma anledningar. - Jean

Låtskrivandet var en tillflykt när den yttre världen blev för svår att vara i, det gav Jean möjligheten att skapa egna världar, både när Jean mådde bra och när hen mådde mindre bra. Såsom livet kan vara. Men låtskrivandet var inte bara en karta för det inre, den var en karta som ledde till olika yrkesdestinationer, som kanske aldrig hade blivit utan skrivandet. Genom sitt låtskriveri har det, liksom ringar på vattnet, skapats nya vänskapsband, nya resmål, turnéer, band, olika projekt, platser och sammanhang, det ena har lett till det andra och så vidare. Låtskrivandet har varit gränsöver skridande.

Det har påverkat mitt yrkesval, för jag tror inte jag skulle valt en bana som musiklehrare och musiker om inte skrivandet funnits med längs vägen. - Jean

Låtskrivandet har också hjälpt Jean att koncentrera sig, bli strukturerad och att slutföra saker.

5.2.4. Jonis livsvärld

Joni växte upp med musik i hemmet med en far som spelade gitarr med sina kompisar långt in på nattkröken. Det inspirerade hen till att stå och spela luftgitarr på en påhittad scen redan på dagis. Och Jonis mamma har återberättat att hen sjöng stämmor till musik redan i femårsålder när familjen åkte bil. Joni är alltså uppvuxen i ett så kallat musik hem med musikaliska föräldrar. Musik spelades konstant i hemmet och det lyssnades huvudsakligen på gitarrbaserad musik, såsom Beatles med mera. Detta kom så småningom att leda till Jonis första egna komposition som nioåring, vilken hen spelade upp när hela skolan var samlad i en av stadens kyrkor. Jag förstår det som att Jonis lärare på Musikskolan ville att det skulle spelas efter noter och enligt en viss repertoar av standardmelodier för undervisningen, men att läraren till slut insåg att det var omöjligt att styra Jonis musikalitet och släppte tyglarna då Joni som hen säger:

Jag gjorde i stort sett aldrig det min lärare sa till mig, men jag spelade annat och hon var alltid villig att lyssna. - Joni

Joni började skriva musik alltmer frekvent på mellanstadiet och coverlåtar byttes alltmer ut till egna kompositioner. Jag tror att den viljan att lyssna som läraren visade Joni hade en positiv inverkan på Jonis fortsatta utforskande av musik. Joni vet inte själv vad det berodde på eller hur det kom sig att hen började skriva musik, ”det bara blev så”. Men hen fortsätter berättandet med att hen spelade piano så mycket och så konstant att hen till slut började experimentera. Hen menar också att det hen skrev stannade i huvudet utan att hen behövde skriva ned det eller spela in det, sådana finesser fanns inte att tillgå i hemmet och ända sättet var att komma ihåg i minnet hur något skulle låta, vilket inte var några problem alls. Och låtarna kom på löpande band och hen utvecklade fort fördjupade kunskaper om musikteori och harmonisering.

När andra kamrater spelade sina låtar ur pianoboken hade jag redan börjat harmonisera låtarna med ackord, som jag själv letade ut, detta var i årskurs tre. - Joni

Joni blev så småningom mycket intresserad av och såg möjligheterna i sina två kassettbandspelare. Med hjälp av dem kunde hen spela in en slinga, för att sedan spela upp den på ena kassettbandspelaren och spela in en ny på den andra. Hen var mycket ivrig, passionerad och uppfinningsrik. Att familjen inte hade råd att införskaffa utrustning som på den tiden var

mycket dyrare och svårare att få tag på än idag såg inte Joni som något hinder för att skapa musik, hen tog vad som fanns och tänkte till och nyttjade de resurser som fanns till fullo. Ibland fick hen låna en portastudio av en vän.

Ibland under gymnasiet fick jag låna en portastudio av en kompis som jag spelade in dygnet runt med tills han skulle ha den tillbaka. Med den kunde jag sedan lägga in trestämmig kör och liknande och det var utvecklande. - Joni

Jag upplever Jonis relation till musiken som mycket glädjefylld, påhittig och hjärtlig. Hen besitter en stor lust och vilja att utforska och lära. Musiken tycks ha blivit hans bästa vän i alla väder, där finns en nyfikenhet och spelglädje.

Jag vet att jag alltid haft musik i huvudet och inte kunnat sluta tänka på musik vilket resulterat i att jag alltid tränat rytmer på bänken i klassrummet, i bilen och överallt. Detta har varit irriterande för andra men utvecklat mig. - Joni

Joni fortsätter:

Jag har alltid analyserat musik när jag lyssnar och tränat mig själv på att höra vilka ackord och rytmer som används om jag inte lyckats har jag satt mig vid pianot tills jag fattat. T.ex. när jag var 16 plankade jag varenda låt av Sting när jag fick tag i Ten Summoners tales och gav mig inte förrän jag fixade ”Seven days” och 7taktslåtarna. Detta var inte låtskrivning, men beskriver min hunger för att förstå och klara av musik.
- Joni

Och även när det blåste kalla vindar vände sig Joni till musiken. Då hen gick igenom en jobbig tid till följd av en skada, vilken gjorde att hen inte kunde vara med de andra kamraterna och spela fotboll på rasterna, så fick hen tid att dyka djupt ned i musiken och utveckla sitt skapande. Hen menar att det var en tung tid och genom sitt låtskriveri kunde hen få utlopp för sina känslor och bearbeta det svåra genom att skriva om det. Hen menar att låtskrivningen har hjälpt hen på ett positivt sätt att komma på banan igen. Låtskrivningen var också en viktig del i Jonis sociala liv under tonåren. Hen mötte likasinnade och fick möjlighet att spela tillsammans med andra och utveckla sitt låtskrivande än mer, närmare bestämt tre dagar i veckan spelade de hans kompositioner och filade och övade på detaljer och själva helheten. Vilket jag tänker varit positivt även för hans förmåga att skapa och arrangera på egen hand i de inspelningsprogram hen senare kom att använda i sitt musikskapande.

Jag köpte en Atari med musikprogrammet Creator när jag var 19 och detta program gav mig det jag letat efter länge. Nu

kunde jag skapa allt själv stråkararrangemang, trummor, bas, synthar. - Joni

Under den här perioden blev Joni än mer produktiv och köpte också en egen portastudio. Jag tänker att Joni liksom bygger upp sin värld av musik, hen gör hela tiden val som stärker hens utveckling mot att bli låtskrivare till sin profession.

5.3. Låtskrivaren

5.3.1. Jackie som låtskrivare

Jackie skriver att hen hämtar sin inspiration från andra låtskrivare och artister, alltså just så som hen gjorde när hen var liten.

Detta är för mig den absolut största tillgången när det kommer till att omsätta till eget skrivande. - Jackie

Hen tror att det är i kombination med att ha studerat vidare på olika musik utbildningar genom livet och inspirationen från andra artister och låtskrivare som lett till att hon idag kan använda sin förmåga att skriva låtar på en professionell nivå. Hen har därmed använt sig av både formellt och informellt lärande för att utveckla sitt låtskrivande. Hen beskriver att hen inspireras av nära musiker- och låtskrivarvänner i deras musicerande och skapande och ser detta som en stor källa till utveckling. Hen menar att de stunder då inspirationen tryter är det till vännerna hen vänder sig eller till sig själv. Det viktiga är att bara göra. Hen får det att låta så lätt att komma tillbaka till inspirationen.

Jag behöver bara sätta mig och musicera själv eller tillsammans med vissa musiker som jag vet triggar mig på rätt sätt så brukar det ge mig energi och inspiration och välmående! - Jackie

Hen menar att motgångar i sitt skrivande ofta grundar sig i inaktivitet och att inaktivitet i sig upplevs som en motgång. Hen måste alltså bryta mönstret av inaktivitet för att livet ska kännas lustfyllt igen. Därmed slår Jackie håll på den myten som hen hör då och då, den om att inspiration måste väntas på och kännas in, att inspiration inte skulle vara något som kan framkallas.

5.3.2. Jessie som låtskrivare

Det låter som att låtskrivning är som ett pussel för Jessie när jag läser hens beskrivning av hur hens låtar kommer till liv. I tonåren var det ur ackorden melodierna skapades, men på senare år har telefonens applikation ”röstmemo” blivit ett frekvent använt verktyg för att skapa och lagra musik, det vill säga ett program i telefonen där man kan spela in ljud, ett sätt att fånga melodierna på. Jessie menar alltså att från att ha använt sig utav ett

instrument och ackord för att finna en melodi så gör hon det numera ofta genom att bara använda rösten och hitta melodin i sitt inre. Med hjälp av denna applikation i sin mobil spelar hen in olika fragment och låtidéer för att sedan sätta ihop dem till en helhet. Ibland med text och ibland utan.

Det tycks vara så att Jessie allt som oftast utgår ifrån det melodiska för att sedan lägga till text. Ibland så händer det att hen skriver ett "riff" på piano, bas eller gitarr och låter huvudmelodin förhålla sig till den. Jessie är också mycket intresserad av musikproduktion och genom digitala verktyg, musikprogram såsom Logic, skapar hen, som hen uttrycker det, "beats" och " snygga ljudbilder". Men hen tycker generellt att detta sätt att skapa på inte medför en lika stor arrangemangsmässig kvalitet, det menar hen beror på att hens kunskaper i att arbeta med digitala verktyg är begränsade och detta på grund av att det är ett relativt nytt arbetssätt för hen och inte ännu tillräckligt utforskat. Jessie tycks se medvetet och positivt på sin egen utvecklingsprocess. Hen nämner att:

Jag är väl mer van med instrumentkompositioner än data kompositioner än antar jag. - Jessie

Jag upplever att Jessie ständigt arbetar för att utveckla sina förmågor och att ligga i framkant i det moderna samhället, hen är också mycket mån om att "äga sitt eget konstnärskap". Med det menar hen att skapandet innebär att hen är delaktig i hela processen. Från att en låt blir till, till en färdig produkt och vidare. Med det stora ansvaret kommer både för- och motgångar tänker jag och Jessie menar också att:

I allt för stora motgångar eller om jag är för stressad så upplever jag min kreativa sida som på paus ett tag, det är som att jag inte orkar gå in i den världen då. Men om jag mår bra eller halvdåligt så är jag ofta i kreativa flow. - Jessie

Vilket är intressant, tycker jag. Det tycks finnas baksidor av att stå som ensam skivbolagsdirektör. Att ha ansvar och kontroll över andra bitar än själva skapandet kan alltså få konsekvenser för själva skapandet i sig.

5.3.3. Jean som låtskrivare

Jean har tagit emot sin omgivning och deras reaktioner på hans verk på det viset att hen sett både positiv och negativ kritik som något att använda sig av för att driva sitt arbete framåt som låtskrivare.

Min omgivnings reaktioner på det jag skrivit, eller uteblivna reaktioner, har såklart också format sättet jag fortsatt att skriva på. - Jean

Deras kritik har varit värdefull för hen, men än mer värdefullt har hen upplevt de sammanhang som hen hamnat i, det vill säga olika musikaliska konstellationer där hen har kunnat inspireras av sina medmusikanter och

andra låtskrivarkollegor. Hen har inspirerats och fått idéer och uppslag till nya verk genom samarbete och nya relationer. Den musik som spelats i hemmet och den musik som hen själv lyssnat på har också varit en stor skatt att hämta inspiration ifrån och influeras av. Hen anser inte att hens utveckling och lärande skulle påverkat hens kreativitet, det har breddat hens förståelse för hantverket och gett hen en översikt, samt en djupare förmåga att göra avvägningar och möjligheter att välja åt vilket håll hens verk ska gå och hur hen vill skapa från gång till gång.

Min utbildning har gett mig nya verktyg att använda, i form av musikteoretiska kunskaper, färdigheter i att spela olika instrument och hantera tekniska verktyg. - Jean

Att lära sig olika tekniker och verktyg för låtskrivning har öppnat upp medvetenheten hos hen och gjort att hen kunnat ta sin musik till nya destinationer. Jean menar att vi ofta strävar efter att göra en låt så vacker som möjligt och enligt konstens alla regler, men att just vara medveten om regler och vanligt förekommande ackordföljder och så vidare gör att man kan ta vägar som kanske skaver lite och hitta spänningar i musiken som gör den levande och mer intressant. Det kan vara svårt att skapa något unikt om man inte vet vad som inte är det. Jean har ett stort intresse av alla digitala verktyg för att skapa musik, som notskrivningsprogram och inspelningsprogram. Hen har lagt ned tid på att lära sig programmen och nu sätta ihop sina instrumentkunskaper med de digitala och skapa färdiga produktioner, alltså äga sitt eget konstnärskap och stå själv vid rodret. Jag upplever att Jean är rustad med ett ”jäklar anamma” tänk som för hen framåt i sin utveckling.

Jag motiveras över att se tillbaka på tidigare arbeten jag slutfört, och tanken på hur nästa grej skall bli bättre, i någon aspekt. - Jean

5.3.4. Joni som låtskrivare

Joni har tagit sig an musiken från en improvisatorisk och instrumental vinkel, trots att hen har skrivit många texter så ligger intresset ändå mer i att skapa melodier och harmonier och på så vis, melodiskt, berätta sin historia. Hen har intresserat sig i musikteori och harmonik snarare än textbearbetning. Det är något Joni tror bottnar i att hen själv anser sin sångförmåga vara begränsad.

Som låtskrivare är Joni, som hen själv beskriver sig, fanatisk och impulsiv, timmarna flyger iväg och Joni är i sin egen värld. Joni hittar sin inspiration i uttryck, harmonier och rytm, men också av framgång, att se andra göra bra ifrån sig inspirerar Joni till att bli lika bra. Hen tror att en måste ha en inre drivkraft för att lyckas arbeta som låtskrivare, därför att det kräver så mycket av en. Utan en enormt stark drivkraft så kommer en inte klara av alla motgångar som en låtskrivare möter i en så svår och konkurrenskraftig

bransch som musikbranschen. Hen skriver att ”motgångar har fått mig sugen på att höja min nivå och klara av det jag misslyckats med”, vilket återigen får mig att tänka att låtskrivaren är sin egen coach, att Joni har en inre drivkraft, ett jäklar anamma. Hen besitter förmågan att se ett händelseförlopp, en utvecklingsprocess, stegen som för individen framåt. Detta är något som Joni vill förmedla till sina låtskrivarelever.

5.4. Låtskrivarläraren

5.4.1. Jackie som låtskrivarlärare

Att inspireras av andra är något som följer med Jackie även som vuxen och utbildad låtskrivarlärare, det är något hon använder sig av i sin profession när hon lär ut låtskrivning till sina elever. Det är viktigt för Jackie att eleverna får utgå ifrån sig själva i låtskrivandet även om hen försöker rätta sig efter de ramar som finns. Jackie menar att i undervisningen ingår musikteori och gehörslära, ämnen som för många elever kan upplevas som svåra att sätta sig in i till en början och det kan för många ta bort glädjen i att skriva.

Jag försöker behålla låtskrivandet i fokus för mina låtskrivarelever även om vi behöver gå igenom teoretiska moment som ännu inte riktigt får plats i deras egen musik.

- Jackie

Hen är medveten om eleverna nivåer och hur mycket hen kan lägga på ny kunskap, men det gäller att vara försiktig och mycket lyhörd för var eleven befinner sig i sin lärande- och utvecklingsprocess. Jackie försöker ständigt hitta utrymme för kreativiteten som hon menar är den egentliga drivkraften, men det behövs kännedom för den blivande låtskrivaren om vilka välutvecklade musikaliska förhållningssätt som finns att tillgå. Hen menar att låtskrivaren bör samla på sig så många verktyg som möjligt och en bred kunskap om sitt hantverk för att kunna ta ställning till om det är något hen vill använda sig av eller inte från komposition till komposition.

Jag försöker hela tiden att hitta utrymme för det kreativa, och försöker att ”läsa in” det i ämnesplan etc. - Jackie

Jackies pedagogiska grundsyn är att eleven ska få skapa utifrån sig själv med stor frihet och låta kreativiteten flöda fritt.

Jag tror inte att en elev behöver lära sig allt från ruta 1 för att kunna komponera som i ruta 20. - Jackie

Hen menar att hen låter eleven skapa utan att kanske ha vetskap om olika musikaliska termer, eleven kanske använder sig av dem utan att veta om vad eleven faktiskt gör eller vad det får för konsekvenser för slutprodukten, det vill säga låten i sin helhet och hur den tas emot av lyssnaren.

Jag hoppas att jag låter eleven få börja i 20-rutan, för att sedan ta dem baklänges genom rutorna med utgångspunkt i deras eget skapande. - Jackie

Att i efterhand gå igenom olika termer och knep som låtskrivaren kan bära med sig i livet som låtskrivare är Jackies mål och att dessa sätta ska läras genom att testa och analysera sitt arbete och upptäcka att vissa arbetssätt går att lägga till sin portfölj av skrivarmetoder som man trivs att arbeta med och vilka är applicerbara utifrån olika perspektiv i olika andra kompositioner och låtar. Jackie ger nedan ett exempel på hur hennes undervisning kan se ut utifrån Jackies pedagogiska grundsyn.

Om vi börjar i åk 1 med notvärden och C-durskala, så låter jag dem skriva låtar med vissa givna ramar. Här blir det ofta väldigt tydligt om eleven kan mycket mer än hen själv vet, och då tycker jag det känns enklare att ha det som utgångspunkt så att eleven själv känner att den är praktisk och kreativ och skapande. Jag sätter stort värde i det. - Jackie

Jackies pedagogiska grundsyn grundar sig i ett slags baklängestänk. Hen vill att eleven först skriver helt förutsättningslöst innan Jackie går in och Jackie tillsammans med eleven går igenom vad eleven skapat på en detaljnivå och på så vis görs eleven uppmärksam på olika tekniker för låtskrivning.

Vi tittar på vad det är eleven gör eller inte gör. Utifrån det här försöker vi medvetandegöra vilka färdigheter och förmågor som eleven redan använder sig av, och försöker identifiera det så att det blir en kunskap hos eleven som hen kan använda sig av fler gånger. När vi jobbar med att medvetandegöra vad det är eleven redan gör eller inte gör så gör vi det ur ett musikteoretiskt perspektiv samt ur ett konstnärligt perspektiv. - Jackie

5.4.2. Jessie som låtskrivarelärare

Just att inte värdera tanken/melodin innan den är färdig skapad försöker jag lära ut till mina elever. - Jessie

Så skriver Jessie om sin grundpedagogiska syn på att undervisa i låtskrivning. Hen menar att det är vanskligt att vara alltför kritisk under arbetets gång då det kan medföra att processen stannar upp eller uteblir helt och hållet. Samtidigt är det så hela tiden när du skriver låtar att du gör olika val som påverkar i vilken riktning låten tar, men det är inte samma sak som att vara negativt inställd till sitt eget skapande tänker jag. Jessie skriver också om att det är viktigt att se till helheten i en komposition och hen arrangerar instrumenten i en komposition så att ljudbilden ska bli dynamisk, hen pratar också med sina elever om hur tempo och effekter påverkar stämningen i hur en låt upplevs. När Jessie undervisar i komposition är hen

mycket teoretisk till skillnad från när hen inte undervisar utan arbetar på sina egna verk.

I min egen värld lyssnar jag och försöker fullfölja meloditanken innan jag värderat den för så fort jag teoretiserat det för mycket så tappar jag flowet och "terapin" av det. Det gör jag i ett senare skede, som när jag spelar in den eller tar med den till mitt band. - Jessie

Det är viktigt för Jessie att den undervisning hen ger är väl grundad i teorin och att den har konkreta och tydliga instruktioner. Just nu undervisar Jessie i musikproduktion och även där lyfter hen in ett visst skapande. Hen hänvisar till att det i målbeskrivningen för kursen står att:

Eleven planerar och genomför en musikproduktion i samarbete med andra och resultatet är tillfredsställande. Dessutom tar eleven några initiativ som utvecklar resultatet. Eleven uppvisar ett gott konstnärligt uttryck. (Skolverket, 2011)

För att kunna utveckla en produktion bör en ha en uppfattning om hur arrangering, instrumentering och olika ljud påverkar hur slutproduktionen blir, tror Jessie.

Så jag upplever ändå att det finns en koppling till låtskrivning även i Musikproduktion. - Jessie

Jag tänker att det är så att producenten av idag ska kunna komponera, utveckla, bearbeta, mixa, spela in, spela, skriva. Helt enkelt göra allt själv från ax till limpa, vilket Jessie också utgår ifrån när hen lägger upp sin undervisning. Att lära eleven att vara "sin egen lyckas smed".

5.4.3. Jean som låtskrivare/lärare

Kunskaperna som Jean besitter om de digitala verktygen vill hen förmedla till sina elever i sitt yrke som låtskrivarlärare. Hens pedagogiska grundsyn grundar sig i ett didaktiskt perspektiv på lärande, som inte är närvarande när hen själv skapar musik, menar Jean. Hen vill förmedla en stor och färgglad palett till sina elever, medan hen i sitt eget konstnärsskap har relativt snäva konstnärliga ideal, som hen uttrycker det, inte har någon plats i undervisningen. Jag tolkar det således som att Jean vill förmedla ett "kan själv" perspektiv till eleverna. Hen vill rusta dem till att vara så väl förberedda som möjligt för framtiden som låtskrivare ur ett egen-företagare perspektiv. Hen använder sig utav internet i sin undervisning och delar med sig av teoretiska och dokumentära texter, bilder, ljud- och videomaterial från olika källor på Internet. Men hen använder även ämneslitteratur. Hen tycker att det finns stort utrymme i kursplanen för de ämnen hen undervisar i för kreativt skapande och hen försöker hitta en balans mellan var hen tycker att

fokus för undervisningen i ett visst ämne bör ligga, och vad eleverna som går kursen uttrycker för önskemål om innehåll och utformning.

Självklart förhåller jag mig samtidigt till ämnes- och kursplan, så att verksamheten stämmer överens med dessa. - Jean

Hen tycker det är viktigt att eleverna får kunskap om andra artister, låtskrivare och även författare, då hen ser det som ett ytterst viktigt verktyg i låtskrivning och själv hämtar inspiration ifrån dessa när hen skapar musik.

5.4.4. Joni som låtskrivare lärare

Glöd och drivkraft är något som Joni ser som en grundförutsättning för att eleven ska få ut maximalt av sina studier och bottna i hantverket, som är krävande på många plan. Dels menar Joni att eleven ställs inför undervisning i musikteori och harmonisering, men även spel- och rösttekniken, sedan ska du ha förmågan och modet att dyka djupt in i ditt inre för att plocka fram sanning och mening till texterna du skriver. Joni upplever att det är svårt att motivera ungdomar som inte har samma drivkraft och lust som hen själv när något så komplext som låtskrivning ska läras ut på ynka 60 minuter och Joni själv lägger ned så oändligt mycket mer tid än så när hen skapar.

Ibland kan jag sitta uppe till 02:00 om jag kommer igång.
- Joni

Joni fortsätter:

Hur får man elever till att få samma eller liknande arbetsnarkomani som mig fast ändå sova i tid och komma till skolan i tid. Det är lite svår ekvation som jag inte löst. - Joni

Joni tycks arbeta mer utifrån ett musiskt perspektiv än ur själva textskapandet. Hen har testat olika typer av skalor med första års eleverna och olika modaliteter för att skapa och väcka intresse för musikteorin hos eleverna. I samband med detta har eleverna fått lyssna och berätta vad de får för känslor av vad de hör, detta för att de ska få fler variationsmöjligheter i sitt skapande.

Texter har vi inte jobbat med så mycket mer än att de fått i analys beskriva vad som tilltalar dem och då har vi pratat om texter. Jag kan se att jag kommer att jobba med texter från tex internet att analysera andras texter och att skriva musik till befintliga texter. - Joni

Joni medger att hen behöver lära sig mer om att bearbeta och skriva text för att ge eleverna en så bred palett som möjligt att arbeta med. Joni menar också att hen är relativt ny i att undervisa i komposition och att hen nu under

första terminen i sin nya arbetsroll får uppfinna hjulet lite grann i att strukturera upp lektionerna så att de innefattar alla delar som ska uppfyllas i kursmålen. Joni menar att texter är personliga och att hens elever, i detta nybörjarstadium som de befinner sig på, är just nu lite obekväma med att dela med sig av deras texter.

Jag jobbar mycket med att peppa och förstärka deras självförtroende att våga tro att det de gör är bra och att våga berätta sin historia för andra. - Joni

5.5. Tolkning och slutsatser

Nedan följer de gemensamma innebördskategorier som kommit fram ur intervjuerna.

5.5.1. Första mötet

Informanternas första möte med musiken och låtskrivandet kom tidigt i livet och likt en snöboll i rullning har passionen stärkts och kommit att bli ett med informanterna ju längre tid som gått och ju mer tid informanterna har gett åt musiken. Skapandet av musik tycks ha blivit som en vän att vända sig till i alla situationer i livet, men också en identitet.

Låtskrivning är för mig personlig och en del av min identitet och så har det alltid varit genom hela mitt liv ända från när jag var barn. - Joni

Låtskrivaren tycks tillbringa så mycket tid med musiken att den följer med i alla låtskrivarens sinnesstämningar genom livet och blir då som ett stöd och något att glömma tid och rum med. Och precis som en vän kan skrivandet bli den som vänder en negativ tanke till en positiv.

När jag mår bra så skriver jag sorgliga låtar, när jag inte mår bra så drar de nog sig åt det positiva hållet. Så på något sätt känslomässigt kompensatoriskt. - Jackie

5.5.2. En egen värld

Alla informanter vittnar om hur skrivandet blivit ett sätt för informanterna att bearbeta händelser i livet, lätta som komplicerade, en slags terapi. Genom sitt skrivande kunde de skapa egna världar, som en tillflykt när den yttre världen blev för kall, låta fantasin flöda fritt och drömma.

Jag har skrivit musik och text för mitt eget nöjes skull, men också för att få utlopp för tankar och bearbeta saker. - Jean

Jag tänker att om man frekvent drömmer sig iväg, att det då blir lättare att tro på drömmen, att den blir ett med en själv och att man på ett tydligare sätt

ser hur man ska gå och vilka vägval man ska göra för att nå sina drömmar i den yttre världen. Informanterna menar att låtskrivningen hjälper dem att vara strukturerade, fokuserade och att färdigställa och nå resultat, vilket jag tänker måste spegla av sig även i ett större perspektiv.

Det har skänkt mig mycket glädje, och tillfredsställelse över att skapa egna världar som bara är mina. Det har lärt mig att koncentrera mig och slutföra saker. - Jean

Informanterna bearbetar impulser och känslor, och jag tycker mig se att detta hjälper dem att följa sin egen väg. Och om man hela tiden övar på att fånga upp känslor, identifiera dem och belysa dem tänker jag att man måste bli bra på att kontrollera dem, vilket i sin tur främjar den egna personliga utvecklingen, men också låtskrivandet och fördjupar innebörden i innehållet av lyriken.

5.5.3. Inspiration

Informanterna inspireras av sin omgivning, likasinnade och andra aktiva inom området. De menar att inspirationen är något som kommer av ”görandet” och att det går att framkalla om man bara sätter igång. Att lära sig mer om hantverket och få en djupare förståelse kring hur musik är uppbyggt ser informanterna som något positivt, medvetenheten upplevs inte som ett hinder i deras konstnärliga process. Det finns snarare en hunger och iver att lära sig mer. Kreativitet föder kreativitet helt enkelt.

5.5.4. Den musikaliska kompassen

Musiken har lett dem vidare genom livet och tagit dem till nya platser och sammanhang, samt lett dem framåt i sitt lärande och tagit dem mot nya mål och visioner.

Det har också tagit mig till platser och sammanhang jag inte hade hamnat i annars, med projekt, band, turnéer osv. - Jessie

I viljan att bli bättre och utveckla sin musik har de sökt utveckla sina för mågor inom hantverket låtskrivning, såväl som det instrumenttekniska, det sceniska och det digitala. Informanterna verkar sträva efter att hela tiden blicka framåt, vara företagsamma och envisa i sin passion.

Jag hade i tidig ålder inte tillgång till dyr utrustning så jag tog vad som fanns. Ett exempel var att jag spelade in ett spår på en kassetbandspelare och sedan spelade upp det och spelade in på en annan kassetbandspelare där jag samtidigt lirade in nästa spår och sedan vidare så länge ljudkvaliteten höll så att säga. Detta gjorde jag när jag var ca 12 år. – Joni

Motgångar har fått mig sugen på att höja min nivå och klara av det jag misslyckats med. - Joni

I studien har det framkommit att informanterna har olika ingångar musikaliskt till låtskrivandet. Vissa kommer från den instrumentala sidan och andra sätter stor vikt vid berättande i form av lyrik sammanflätad med melodin. Som lärare i ämnet tänker jag att hen behöver ta sin ingång till låtskrivandet i beaktning då det kan komma att påverka hens undervisning åt det ena eller andra hållet. Viktigt är att belysa båda vinklar så att eleven kan få en så bred palett att arbeta med som möjligt, tänker jag.

5.5.5. Att äga sitt konstnärskap

Viljan till att äga sitt eget konstnärskap återkommer hos alla de intervjuade låtskrivarna, det tycks vara en viktig komponent i skapandet. De vill ha kontroll över produktionen och känna att de styr båten.

Den största drivkraften i att skriva låtar har varit känslan av att skapa precis det där jag själv vill. Att vara en skapande människa har haft större betydelse än tex hur väl jag sjunger eller hur väl jag spelar. Jag har attraherats av ägandeskapet och att hålla i taktpinnen. - Jackie

Samtidigt som detta med att göra allt på egen hand kan slå tillbaka på den kreativa processen.

En idé jag haft om den skapande konstnären har tidigare varit att konstnären i många fall endast vill ägna sig åt det tidiga skedet av skapandet, men nu ser jag alltså att låtskrivaren av idag vill ha kontroll över verket under hela processen. Den digitala världen har gjort det möjligt för konstnären att skapa färdiga produktioner utan andras hjälp, vara ”sin egen lyckas smed”.

Idag ligger musikproducentbranschen för tillfället väldigt nära låtskrivarbranschen och de flesta ser sig som en kombination av yrkena. – Jessie

6. Sammanfattande diskussion och reflektion

I följande kapitel redogörs för de essenser som kommit fram under denna intervjustudie och stäms vidare av med tidigare forskning och litteratur.

6.1. Metoddiskussion

Den empirisk-holistiska metoden *semistrukturerad intervju* användes för att samla empiri till studien och på det viset synliggöra livsvärlden hos framgångsrika låtskrivare/låtskrivarlärare. Metoden bygger på att forskaren vill se världen utifrån de intervjuades synvinkel (Trost, 2010; Patel & Davidson, 2011; Kvale & Brinkmann, 2014), vilket också överensstämmer med det hermeneutiska perspektivet där syftet också där är att förstå hur människor uppfattar världen (Hartman, 2004). Tolkningsläran som används grundar sig i Patel och Davidsons (2011) redogörelse av hermeneutiken där det centrala är att forskaren tolkar människors uppfattningar.

Jag har dock funnit en problematik i att vara helt neutral i ett för mig som låtskrivare och blivande lärare så angeläget ämne, eftersom jag självfallet har åsikter och känslor inblandade. Westlund (2009) menar att vår förförståelse både kan vara en tillgång men även ett hinder i tolkningsprocessen. Man kan vara så övertygad att något är på ett visst sätt att man inte är uppmärksam på undantaget. Jag har blivit tvungen att öppna mina sinnen och åsidosätta min förförståelse för att låta informantens livsvärld komma fram och inte påverka den med min egen i enlighet med den fenomenologiska teorin. Medvetenheten kring denna problematik har under studiens gång varit ständigt närvarande. Att ständigt påminna mig om att åsidosätta mig själv har hjälpt mig att förhålla mig så neutral som möjligt och inte låta personliga resonemang färga synen på informanten som person eller dess intervjusvar. För avsikten i analysen har varit att inte sympatisera eller påverka informanterna (Fejes & Thornberg, 2009). Ur det perspektivet var det av godo att informanterna fick svara på frågorna skriftligt. Det har således varit av stor vikt att ha ett kritiskt förhållningssätt till mina egna tankar och förutfattade idéer i arbetet med studien genom att belysa fenomenet ifrån många olika perspektiv och hela tiden ifrågasätta mina tolkningar av fenomenet. Jag har analyserat mitt material hermeneutiskt på så vis att jag först skapat mig en helhetsbild av materialet genom att läsa allt rakt igenom. Nästa steg i processen har varit att läsa en gång till och samtidigt skriva ned kommentarer, samt finna de kluster i texten som skapar innebördsmeningar. Efter många genomläsningar av materialet började till slut de flera kluster jag hittat att utkristalliseras till några gemensamma. Och till slut synliggjordes en gemensam essens som således blev den nya helheten i studien, en sammanstrålning av alla livsvärldar, vilket ger en ny livsvärld, livsvärldarnas livsvärld.

6.2. Vetenskaplig diskussion

Målet med fenomenologin är att fånga individens förståelse av sin mänskliga upplevelse och erfarenhet. Att öppna för livets rikedom genom en beskrivning (Adams, 2013). Och likt konstnären som målar landskapet så erkänner fenomenologin både det objektiva och det subjektiva i den meningen i att närhelst vi säger något så kan vi inte låta bli att uttala oss den relation vi har till det vi pratar om. Vi kan inte bara bli observatörer

utan deltagande observatörer. Fenomenologin har gjort mig medveten om mina egna erfarenheter och min förförståelse, och att människan gärna föreställer sig att hens uppfattningar är fakta, men att de bara är tolkningar baserade på dolda antaganden. Dessa begränsar vår förståelse. Det är därför viktigt för var och en att få syn på sina antaganden för att minska deras betydelse. Med målsättningen att se saker som om det är för första gången. Fenomenologin har som avsikt att förtydliga antaganden vi gör om världen och vår del i den. För att se oss själva och vår relation till världen och omvärlden mer klart och börja förstå att vårt synsätt och uppfattning bara är en fördelaktig uppfattning bland många (Adams, 2013). Genom att söka följa fenomenologins principer formar jag en klarare uppfattning om hur jag relaterar till världen, jag förstår världen bättre och även jaget, som är format i processen med att relatera till omvärlden.

Mina informanter menar att de lärt genom att lyssna och härma och detta lärande tog fart redan tidigt i deras liv med avstamp i hemmet, via media och genom människor omkring dem, men till en början utanför skolramen. Lucy Green visar i sin bok *How popular Musicians Learn- A Way Ahead for Music Education* (2001) att många musiker lär sig just genom att själva lyssna på inspelningar, att hen själv försöker kopiera det som spelas till sitt instrument. Men när hen undervisar gör hen inte det på samma vis som hen själv en gång lärde sig, vilket också Lucy Green (2001) vittnar om när hon skriver att sättet att lyssna och kopiera inspelningar har gett möjlighet att revolutionera musikundervisningen men att den inte har utvecklats fullt. När de musiker hon har intervjuat beskriver hur de har lärt sig att musicera och skapa beskriver de ett informellt sätt. Men när de av musikerna som senare har börjat undervisa kommer till hur de själva lär sina elever visar det sig att de till största delen använder sig av ett formellt sätt. Enligt Folkestad (2006) kan lärare dock skapa informella undervisningssätt i formella skolsituationer.

Teachers might be able to create learning situations in which informal learning processes can appear. (Folkestad, 2006)

Med denna slutsats om formellt och informellt lärande kan man alltså tala om begreppen formellt och informellt lärande i respektive formella och informella situationer. Detta innebär att man som lärare, för att skapa motiverade elever, kan styra undervisningen mot formellt lärande eller informellt lärande. Jag tror att en kombination och balans av informellt och formellt lärande är av godo och behöver uppmärksammas av lärare som strävar efter att behålla elevens motivation och lust. För att behålla motivationen tror jag att eleven behöver känna delaktighet och att den kan vara med och påverka innehållet, vilket också understryks av Dysthe (2003), som menar att ett äkta engagemang hos eleverna kan skapas när läraren visar att eleverna har någonting att bidra med.

Medvetenheten kring hur sinnen, minnen och drömmar påverkar människan är kanske något av en låtskrivares största palett att använda sig av i sin profession, men även på ett personligt plan. En medvetenhet som formar lät-

skrivarens arbete likväl som hens livsvärld. Jag skriver i min uppsats om hur lek och lust påverkar låtskrivarens bild och känslororienterade inställning till sin livsvärld som låtskrivare, hur låtskrivaren verkar gå tillbaka till den första positiva och emotionella knypunkt som ligger till grund för låtskrivarens livsvärld och hämtar där igenom sin styrka i motgångar. Genom fenomenologin har jag belyst hur låtskrivaren upplever sin relation till låtskrivning. Låtskrivaren tycks bygga upp sin livsvärld i barndomen där musiken blir som en injektion av lust vid tidig ålder då låtskrivaren blickar runt på sin omvärld och dras med in i en oemotståndlig vilja att efterlikna, uppleva och återberätta. Detta tycks speglas vidare i låtskrivarlärarens vilja att skapa och omringa sig och sina elever av en värld som föder drömmar och visioner, samt uppmuntrar till att våga, vilja, och att drömma stort. En lärandemiljö som är tillåtande, vidsynt och öppen. Men när det som från början var sprunget ur glädje, lek och förälskelse blir till ett yrke är det också viktigt att påminna sig om och inte glömma bort leken. För när krav, tidseffektivitet och så vidare kommer in i bilden kan det kännas begränsande för kreativiteten.

6.3. Personlig reflektion

För att behålla motivationen och inspirationen i en konkurrenskraftig bransch, som detta är, tänker jag att det krävs att man har goda verktyg och kunskaper i ämnet. Jag upplever att branschen kräver att man är i ständig utveckling och att man har en stor nyfikenhet och brinnande låga för att ta sitt arbete till nya nivåer. Jag tror att man tappar fokus och målmedvetenhet om man inte lyckas förnya sig och hitta strategier som fungerar och känns stimulerande. Låtskrivning har blivit en så stor del av mig att jag skulle känna mig halv utan den. Jag har trots motgångar hittills inte förlorat lusten. För mig handlar det om en förmåga att pressa undan de moln som kommer i min väg och fortsätta att frenetiskt hålla siktet framåt, mot min passion och att i allra största mån vinkla arbetet till något jag kan knyta an till emotionellt. Detta är en egenskap jag upplever att mina informanter också besitter och att vi ser på låtskrivning som en bearbetande process för hjärta och hjärna. Låtskrivning tycks ha blivit en del av vår livsvärld och format oss till dem vi är och stärkt oss genom livets alla skeenden. Genom låtskrivningen skapar vi nya tankemönster, vi delar livserfarenheter i skapandet och i lyssnandet och får således flera vinklar och perspektiv att reflektera och ta ställning till. Som lärare vill vi skapa en god lärandemiljö, vilket vi gör bland annat med hjälp av vår stora entusiasm och koppling till verklighetens musikbransch, som jag skrev i kapitlet tidigare forskning, ur det socio-kulturella perspektivet betonas det att viljan att lära beror på individens upplevelse av meningsfullhet. Förväntningar från omvärlden och sitt eget inre, men också delaktighet driver motivationen framåt.

Även om jag hade mina föräldrars hjälp under min uppväxt på landet så hade jag inte någon eller några musicerande vänner eller lärare som kunde hjälpa min musikalitet vidare till högre dimensioner utan har fått upptäcka musiken på egen hand långt upp i åldern och jag vill tro att det har bidragit

till en stark relation till musiken och en bestående drivkraft. Att det lett till den övertygelsen jag har att man absolut ska ta emot hjälp, men också att man ska undersöka, ta reda på, vara sin egen detektiv och hitta sin egen drivkraft, vilket jag alltid försöker leva efter och fortsätta med både i mitt eget låtskrivande och i min undervisning.

Jag tror att behållningen och värdet för individen blir starkare och större om man har arbetat med och lagt ned tid och energi på att hitta svaret till stor del på egen hand, vilket också kan leda till att man hittar nya vägar, som ingen förut har vandrat och sin egen styrka och identitet. Att hitta sin egen väg och sitt eget unika uttryck i sitt skapande kan vara en nyckel till framgång, men framförallt så tror jag att det stärker skapandet i sig och tar det till nya höjder. Precis som Jackie menade att inaktivitet har tendensen till att föda en nedåtgående spiral, så tror jag att det föder låtskrivarens driv att utforska det egna uttrycket och att vandra sin egen valda väg. Det är väl kanske inte för inte som ordspråket lyder, "Take the Road Less Traveled".

6.4. Förslag till framtida forskning

Som en fördjupning av föreliggande studie skulle det vara intressant att undersöka och synliggöra blivande låtskrivares förhållande till de olika tekniker som lärs ut för låtskrivande. Det jag blev nyfiken på i och med den intervjustudie är vilka verktyg, rent konkret som faktiskt används i undervisningen på estetiska gymnasium inom låtskrivning runt om i landet och vad dessa ger eleven i hans utveckling som låtskrivare. Helt enkelt, en djupare undersökning kring låtskrivartekniker och på vilka sätt de påverkar låtskrivarens skrivande. Det skulle krävas att jag följer ett visst antal elever och lärare och studerar en arbetsprocess under en längre tid, för att se om de metoder som läraren använder sig utav är något som eleven tar till sig och som blir en naturlig del i elevens sätt att skriva på längre fram i sin profession som låtskrivare.

Efterord

När jag ser det utifrån min egen erfarenhet kan jag konstatera att den utbildning i Musik och Media jag gick vid Kungliga Musikhögskolan till sammans med mitt brinnande intresse för ett helhetsperspektiv har gjort att jag varit min egen lyckas smed i mångt och mycket och att jag genom att svetsa ihop flera byggstenar inom olika områden har lyckats skapa mitt företag och överleva i denna tuffa bransch som artist och låtskrivare. Jag kan inte se hur jag skulle kunnat eller velat gjort det annorlunda. Att bygga upp något från grunden och skapa utifrån eget huvud har i mitt fall gjort att även den mentala styrkan och lusten att skapa förstärkts. Jag tror att det har varit nyckeln till att fortsätta, att orka och att känna den där gnistan och passionen i min profession. Det har såklart inneburit att jag många gånger upplevt motgångar, men, "what doesn't kill you makes you stronger", som

ordspråket lyder. Att vara sin egen lyckas smed blir min pedagogiska grundsyn, som jag delar med informanterna. Nyfikenhet och att vara självgående, samt söka information är det som jag ser som det viktigaste jag kan förmedla till min elev.

Referenser

Litteratur

Adams, M. (2013). *A Concise Introduction to Existential Counselling*. London: SAGE Publications Ltd.

Allwood, C-M., & Erikson, M. (2010). *Grundläggande vetenskapsteori för psykologi och andra beteendevetenskaper*. Lund: Studentlitteratur.

Bengtsson, J. (2005). *Med livsvärlden som grund: bidrag till utvecklandet av en livsvärldsfenomenologisk ansats i pedagogisk forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Bengtsson, J., & Berndtsson, I. (2015). *Lärande ur ett livsvärldsperpektiv*. Malmö: Gleerups.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Dahlgren, L-O., & Johansson, K. (2009). *Fenomenografi*. Fejes, I-A., & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys* (s. 122-135). Stockholm: Författarna och Liber.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Dunn, R., Dunn, K., & Treffinger, D-J. (1995). *Alla barn är begåvade - på sitt sätt: utveckla barnets unika potential, talanger och förmågor*. Jönköping: Brain Books.

Dysthe, O. (2003). *Sociokulturella teoriperspektiv på kunskap och lärande. Dialog, samspel och lärande* (s. 31-74). Lund: Studentlitteratur AB.

Fejes, A. & Thornberg, R. (2009). *Kvalitativ forskning och kvalitativ analys*. Fejes, I-A. & Thornberg, R. (red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s. 13-37). Stockholm: Författarna och Liber.

Folkestad, G. (2006). *Formal and informal ways of learning*. Malmö: Malmö Academy of Music.

Föllesdal, D. (2010). *The Lebenswelt in Husserl* hämtad ur Hyder, Jalal, D & Rheinberger, H-J. (red.). *Science and the life-world: essays on Husserl's 'Crisis of European sciences'*. Stanford: Stanford University Press.

Green, L. (2001). *How popular musicians learn. A way ahead for music education*. Farnham: Ashgate Publishing Limited.

- Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande*. Sverige: Studentlitteratur AB.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Sverige: Studentlitteratur AB.
- Leijonhufvud, S. (2011). *Sångupplevelse – en klingande bekräftelse på min existens i världen*. Stockholm: KMH Förlaget.
- Miller, S. (2007). *En smart blondin*. Förlag: Reverb.
- Nachmanovitch, S. (2010). *Spela fritt – improvisation i liv och konst*. Göteborg: Bo Ejeby Förlag.
- Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.
- Paulander, A-S. (2011). *Meningen med att gå i musikterapi: En fenomenologisk studie om deltagares upplevelser* (Doktorsavhandling). Stockholm: KMH-förlaget.
- Rosenqvist, M. & Andréén, M. (2006). *Uppsatsens mystik*. Uppsala: Författarna och Hallgren & Fallgren.
- Schugurensky, D. (2000). *The forms of informal learning: towards a conceptualization of the field*. Centre for the Study of Education and Work, OISE/UT. Toronto: University of Toronto.
- Skolverket. (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Stockholm: Skolverket.
- SOU 2000:19. (2000). *Från dubbla spår till elevhälsa: i en skola som främjar lust att lära, hälsa och utveckling. Slutbetänkande av Elevvårds utredningen*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.
- Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer* (4., [omarb.] uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Welén, T. (2003). *Kunskap kräver lek, Forskning i fokus, nr 17*. Stockholm: Liber Distribution.
- Werquin, P. (2010). *Recognising Non-Formal and Informal Learning. Outcomes, policies and practices*. Paris: OECD Publishing.
- Westlund, I. (2009). *Hermeneutik*. Fejes, I-A., & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys* (s. 62-80). Stockholm: Författarna och Liber.

Web

Aroseus, F. (2013). *Sociokulturellt perspektiv*. Hämtad 10 oktober 2017:
<https://lattattlara.com/psykologiska-perspektiv/sociokulturellt-perspektiv/>

Intervju med artist och låtskrivare Worsham, C. (2016). Hämtad 10 oktober 2017: <https://www.berklee.edu/news/students-intensive-immersion-nashville>

Nationalencyklopedin. (2015). Hämtad 10 oktober 2017:
https://www.ne.se/info/skolor?gclid=Cj0KCQiAyZLSBRDpARIsAH66VQJ5-OGMd_gfSzzQwZ6ujh7Cpbj3-W8eqVzx0_rl6Iq1X5YCKELY15UaAs6FEALw_wcB

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 10 oktober 2017:
https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Bilaga

Intervjufrågor:

- Hur minns du dina första upplevelser av musik och hur, när och varför började du skriva musik?
- Hur har låtskrivning påverkat ditt liv?
- På vilket sätt tror du att din omgivning påverkat ditt sätt att skriva låtar?
- På vilket sätt och med vilka verktyg har du utvecklat din förmåga att skriva låtar?
- Vilka verktyg använder du när du undervisar i att skriva text och musik?
- Ser du några skillnader i ditt eget skapande och hur du undervisar i ämnet?
- Hur utformar du undervisningen i förhållande till kursplanen och i vilken kurs upplever du att det finns mest utrymme för kreativt skapande?
- Vad inspireras du av och hur hittar du din motivation i motgångar?

